Eksamensoppgave

Tverrfaglige perspektiver på digital forvaltning (FINF4010)

Tirsdag 12. november 2021 (4 timer)

1) Forklar hva «automatiseringsvennlig» (eller «automatiseringsbevisst») lovgivning handler om (engelsk: "automation-friendly legislation"). Hva mener du er de viktigste argumentene for og mot slike tilnærminger til lovgivning?

De beste besvarelsene (A, B) bør plassere tema for del 1 av oppgaven i en videre sammenheng og innledningsvis si noe kort og generelt om digitalisering av offentlig forvaltning. Slike besvarelser bør også si noe om «digitaliseringsvennlig lovgivning». Det er imidlertid ikke noe helt fast definisjon av dette begrepet, og alle forståelser som gir rimelig mening og som kandidaten gir et innhold som er logisk konsistent med «automatiseringsvennlig lovgivning» bør godtas som fullgod forståelse.

Om «automatiseringsvennlig lovgivning» heter det i pensum at «*Vi er ikke kjent med noen autorativ definisjon av automatiseringsvennlig lovgivning. Her legger vi innledningsvis til grunn at en lov er automatiseringsvennlig dersom den er formulert slik at den lett lar seg uttrykke ved hjelp av programmeringsspråk. Det betyr at det ikke bør være stor usikkerhet om rettsriktigheten av den fortolkningen som er lagt til grunn ved programmeringen*.»[1] Dette er den grunnleggende forståelsen kandidaten må formidle, og en slik klart uttrykt forståelse bør være tilstrekkelig for å oppnå C.

De beste besvarelsene (A, B) bør i tillegg spesifisere nærmere hva ovenfor nevnte definisjon innebærer. Det gjelder særlig:

1. forholdsvis omfattende detaljerte (algoritmelignende) lovtekster, som er
2. klart definert i forhold til annen lovgivning, som
3. gjør bruk av klart definerte begreper for å betegne sakens fakta, og som
4. klart uttrykker hva som skal skje med disse opplysningene for å kommer frem til gyldige vedtak.

2. kan utelates uten at det trekker ned.

For god uttelling (A, B nivå) på punkt 3 bør det være refleksjoner om hvor stramme begrepsdefinisjonene bør være, og/eller understrekning av begrepene fortrinnsvis må beskrive data som finnes i maskinlesbar form, og som formelt og teknisk er tilgjengelig for en automatisert rutine.

For god uttelling (A, B nivå) på punkt 4 bør betydningen av klare behandlingsregler komme klart frem; gjerne forklart slik at det klart fremgår av lovbestemmelsene hvilke prøving av vilkår og beregninger som skal utføres på opplysningene (jf. «logiske og aritmetiske operasjoner»).

I diskusjonen er følgende argumenttyper relevante: Effektivitet, klart og forståelig lovspråk, forutberegnelighet, enklere systemutviklingsarbeider, sikker iverksettelse av politiske

[1] Se Complex 2016/3, s. 25.

vedtak, begrepsmessige avhengigheter på tvers av forvaltningsordninger kan begrense det politiske handlingsrommet – og annet. Alle logisk relevante argumenter bør godtas, men minst to av de argumenttypene som er nevnt ovenfor bør normalt være med for å oppnå B, A.

2) Redegjør for prinsippet om «kun én gang» (engelsk: "Once only principle") og argumenter for og mot dette prinsippet.

Besvarelsene på nivå C og bedre bør plassere tema for oppgaven i en forvaltningspolitisk sammenheng og bl.a. fremheve at prinsippet også er sentralt i EU.

Først må begrepet være forklart på grunnleggende måte. I tillegg bør betydningen være undersøkt nærmere og nyansert. Aktuelle momenter:

- Et prinsipp innebærer ikke en unntaksfri norm.
- Rettslige krav kan gjøre det vanskelig å gjennomføre prinsippet: Gode besvarelser (B, A) nevner noen typer rettslig hindre (taushetsplikt, formålsbegrensning, krav til opplysnings-kvalitet o.a.)
- Sammenlignet med personopplysninger er opplysninger som ikke er personopplysninger ofte lettere å gjenbruke og bruke videre.
- Om skillet mellom gjenbruk av etatens egne opplysninger, videre bruk av opplysninger i andre etater og bruk av fellesregistre.

For å oppnå C-nivå bør det være med noe om både annet og fjerde kulepunkt.

I diskusjonen er følgende argumenttyper relevante: Effektiv informasjonsforvaltning, rask saksbehandling, enklere og raskere for parter/innbyggere, svekket deltakelse i behandling av egen sak og mindre innsikt i hva saken gjelder, svekket involvering i egen sak og svekket mulighet for å ivareta egne interesser – og annet. Alle logisk relevante argumenter bør godtas, men minst to av de argumenttypene som er nevnt ovenfor bør normalt være med for å oppnå B, A.

Det er mulig å knytte del 2 til del 1 av oppgaven. I så fall bør dette telle klart positivt

<u>Generelt:</u>

Det bør legges vekt på følgende kvaliteter:

- Logisk oppbygging av redegjørelser og argumentasjon
- Faglig oversikt og forståelse
- Klart og forståelig språk
- Balanserte drøftelser (både argumenter pro og contra) der det trekkes konklusjoner
- Eksempler og figurer som blir brukt i samspill med forklarende tekst

Besvarelser som ikke er systematisk bygget opp, samtidig som språket er vanskelig å forstå, kan vanskelig oppnå B og A.

- Begge deler av oppgaven skal besvares.
- I begge deler av svaret bør det inngå virkelige eller konstruerte eksempler.
- Ved sensur teller hver del av svaret omtrent like mye.